

СТАНОВИЩЕ

Докторска дисертация на тема: КОГНИТИВНИ НАРУШЕНИЯ В МОДЕЛА НА ВЪЗПРИЕМАНЕ НА СВЕТА И СЕБЕ СИ ПРИ ЮНОШИ С ПРОБЛЕМНО ПОВЕДЕНИЕ

Докторант: МИГЛЕНА КРЪСТЕВА КРЪСТЕВА-ИВАНОВА

Изготвил становището: доц. д-р Павлина Петкова Дамянова

Дисертационният труд съдържа: увод, изложение в 4 глави, заключение, библиография, 6 приложения, с общ обем от 186 страници.

Първата глава е великолепно структуриран и наситен със съвременни теоретични знания в когнитивно-поведенческата парадигма обзор върху генезиса, развитието и нарушенията при възприемане на социалната среда и собствената личност. Представени са модерните концепции в тази парадигма за същността и ролята на формираните дисфункционални убеждения при дезадаптивното поведение на подрастващите в неговите различни форми на проявление. Въведени са основните подходи в психологичното консултиране.

Втората глава представя специфичните особености на юношеската възраст, спрямо адаптивното и дезадаптивно поведение. Тук докторантката умело извежда от обзорния материал индивидуалните и средови рискови фактори за дезадаптивно поведение, които полага като съществени в своето научно изследване. В контрапунк са изведени протективните фактори за адаптивно поведение със специфичните характеристики на устойчивото и съхраняващо адаптивността си поведение, независимо от фрустриращия натиск на социалната среда.

Третата глава представя много добрата организация на научното изследване, с ясно формулирани и логически добре структурирани спрямо целта задачи, хипотези, етапи и принципи на емпиричното изследване,

психологичен инструментариум. Използвани са четири теста, тип въпросници, които са адаптирани към българската популация с добра валидност, надеждност, релевантност към задачите и авторска анкета, която е структурирана върху съвременни научни изследвания в тази област.

Четвъртата глава съдържа статистически, количествени и качествени анализи на данните от изследването с интерпретации, обсъждащи хипотезите. Всичките анализи са прецизни и коректни спрямо данните от тестовите изследвания и научните изисквания. Тук докторантката показва отлични годности да вплита професионалните си знания и умения от практиката в интерпретациите на анализите. Тя обединява изследваните параметри в главни фактори за всяка група и представя значими взаимовръзки между тях, при три основни групи на експериментиращи, рискови и нерискови подрастващи. След това прави анализ на множествените взаимовръзки между повече от два параметъра. След сложните статистически анализи са формирани и интерпретирани три основни фактори, всеки от тях се състои от няколко променливи. Направен е много сериозен анализ на всяка хипотеза, последван от обобщени изводи. Накрая е изведен теоретико-емпиричен модел за консултиране на юноши, попадащи в рисковите групи за дезадаптивно поведение, който се базира на мултимодалния подход на когнитивно-поведенческата парадигма и съдържа специфичните за българската популация проблеми на подрастващите. В този подход докторантката много удачно предлага три основни оси на консултиране, с определяне на специфичните цели на процеса и характеристики на професионалното поведение. Всички анализи от проведеното научно изследване и моделът за консултиране имат сериозна практико-приложна стойност за психологичното и медицинско консултиране у нас. Определено това е сериозно научно постижение на докторантката, която насърчавам да направи ръководство за психологично консултиране при подрастващи с проблемно поведение и риск от злоупотреба с наркотици.

Към дисертацията нямам критични бележки.

В заключение на моето становище искам да подчертая, че дисертация на Миглена Кръстева отговаря на високите стандарти за докторската

образователна степен и е отличен атестат за катедрата по „Психология” на ВСУ „Черноризец Храбър”. Предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на Миглена Кръстева-Иванова научната и образователна степен „Доктор” по психология.

07.05.2013 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Павлина Петкова